

QUY HOẠCH KINH TẾ - XÃ HỘI VÀ VAI TRÒ CỦA VỐN ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN GIAI ĐOẠN 2021-2025

Trần Ánh Dương *

Công tác quy hoạch có vị trí rất quan trọng trong quá trình định hướng phát triển của đất nước, của mỗi địa phương trong từng giai đoạn. Nhận thức được tầm quan trọng đó, tỉnh Quảng Trị luôn dành sự quan tâm và nguồn lực đầu tư rất lớn cho công tác quy hoạch. Thời gian qua, ngoài quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế-xã hội chung của tỉnh thì các huyện, thị xã, thành phố và các ngành, lĩnh vực đều xây dựng quy hoạch riêng. Cùng với đó hầu hết các xã, phường, thị trấn trên cơ sở, yêu cầu của thực tiễn phát triển kinh tế-xã hội cũng đã đầu tư làm tốt công tác này.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành công, những mặt làm được với mảng sáng là cơ bản thì thực trạng về quy hoạch cũng còn những tồn tại, hạn chế đã làm ảnh hưởng đến bức tranh chung về quy hoạch, chưa phát huy tối đa hiệu quả các tiềm năng, nguồn lực và chức năng “tầm nhìn, dẫn dắt” để việc thực hiện các kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội dài hạn, trung hạn, ngắn hạn cũng như việc tổ chức thực hiện ở một số nơi, một số ngành, lĩnh vực...

Mặc dù, chưa thể đánh giá một cách đầy đủ, toàn diện về công tác quy hoạch nhưng thời gian vừa qua đã có những ý kiến chỉ ra những hạn chế, tồn tại của công tác quy hoạch là có cơ sở. Ví dụ một số công trình, dự án ven biển bị bỏ hoang hoặc thi công cầm chừng làm ảnh

hưởng đến phát triển kinh tế-xã hội của các địa phương, chủ đầu tư, đời sống của một bộ phận người dân, cũng như nỗ lực cải thiện chỉ số năng lực cạnh tranh (PCI), môi trường đầu tư kinh doanh, tình hình thu hút đầu tư chung của tỉnh... Bên cạnh đó, công tác phổ biến, công khai quy hoạch, nguồn lực để tổ chức thực hiện quy hoạch cũng có những hạn chế. Mặc dù, công tác công khai quy hoạch đã được Chính phủ quy định nhưng một số địa phương vẫn còn thực hiện chưa nghiêm túc. Là đơn vị trực tiếp thực hiện đề tài khoa học về hệ thống, công khai quy hoạch, Cục Thống kê Quảng Trị đã thực hiện Website sưu tập, cập nhật nhiều quy hoạch của các địa phương, đơn vị, lĩnh vực, tuy nhiên, có một số quy hoạch rất ít người biết đến, tìm kiếm khó khăn, lúng túng trong công tác quảng bá, phổ biến. Một số quy hoạch không thực hiện tốt là do việc xác định nguồn lực, nhất là nguồn lực về tài chính thiếu hoặc các giải pháp huy động chưa phù hợp, thiếu cụ thể, chưa đảm bảo tính khả thi.

Nguyên nhân không hoàn thành mục tiêu tăng trưởng GRDP của giai đoạn 2016 - 2020 là do nguồn vốn đầu tư phát triển toàn xã hội không đạt được theo yêu cầu (chỉ đạt 73,4 ngàn tỉ đồng trong khi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh thứ XVI đưa ra là 100 ngàn tỉ đồng). Nếu nói riêng tình hình 30 công trình trọng điểm chào mừng 30 năm lập lại tính là gần 120.000 tỉ đồng nhưng đến cuối năm 2020 chỉ mới giải ngân được khoảng 6.000 tỉ đồng...

*Cục trưởng Cục Thống kê Quảng Trị

Việc xây dựng sân bay nhằm tạo sự đồng bộ hệ thống giao thông, phục vụ nhu cầu đi lại của người dân, thúc đẩy phát triển kinh tế-xã hội của địa phương, đảm bảo nhiệm vụ phục vụ quốc phòng, an ninh và nhiều mục tiêu xã hội được Chính phủ và các bộ, ngành quan tâm, tạo điều kiện thì cũng có những ý kiến “chuyên gia” đưa ra những ý kiến “phản biện” rất phi lý, làm khó không chỉ cho riêng một dự án lớn mà cũng làm khó cho công tác lập quy hoạch. Do vậy quy hoạch phải đảm bảo cơ sở khoa học, tính khả thi nhưng rất cần sự mạnh dạn đổi mới thể chế, cơ chế, chính sách, có phương pháp, cách tiếp cận hoàn toàn mới.

Hiện một số tỉnh, thành phố, trong đó có Quảng Trị quan tâm phát triển các dự án năng lượng tái tạo như: Điện gió, điện mặt trời. Có thể khẳng định đây là một lĩnh vực có nhiều tiềm năng, lợi thế và Quảng Trị cũng xác định mục tiêu trở thành trung tâm năng lượng Miền Trung. Nhưng phát triển các dự án năng lượng như thế nào cũng là vấn đề đáng quan tâm. Trên các phương tiện truyền thông đã phản ánh những khó khăn trong công tác đền bù, giải phóng mặt bằng, môi trường, thiên tai, hệ thống giao thông, chi phí nhập khẩu thiết bị tăng cao do ảnh hưởng COVID - 19, kỹ thuật thi công... Hiện nay, Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh, các sở, ban, ngành và các địa phương đã vào cuộc rất quyết liệt. UBND tỉnh cũng đã thành lập Ban chỉ đạo giải phóng mặt bằng thể hiện sự đổi mới trong chỉ đạo và quyết liệt trong hành động nhằm tổ chức triển khai hiệu quả. Tuy nhiên, trước những khó khăn mà một số dự án năng lượng tái tạo ở các tỉnh, thành phố khác đã và đang gặp phải như: Vấn đề bảo vệ môi trường; việc làm; an ninh trật tự vùng có dự án; năng lực truyền tải; cắt giảm công suất; phát triển còn

mang tính phong trào; việc cạnh tranh giữa các dự án năng lượng nói chung, năng lượng tái tạo nói riêng... nên các dự án năng lượng của tỉnh có trong quy hoạch điện VIII thì cũng cần nâng cao chất lượng quy hoạch, chất lượng dự án, công tác dự báo, trong đó có những vấn đề không thuộc địa phương như chất lượng quy hoạch ngành điện...

Để đạt được mục tiêu có 4.500 MW vào năm 2025 thì vấn đề quan trọng nhất là phải tính đến việc phân bổ, phát huy tối đa hiệu quả của nguồn lực, đặc biệt là nguồn lực về tài chính, vì suy cho cùng nếu 4.500 MW là mục tiêu thì yếu tố có tính quyết định để đạt mục tiêu đó chính là huy động vốn đầu tư phát triển toàn xã hội cho các dự án này. Hiện nay, tỉnh Quảng Trị đang trong quá trình xây dựng quy hoạch tỉnh thời kỳ 2021 - 2030 tầm nhìn đến 2050 và đang lấy ý kiến các đơn vị, địa phương phục vụ việc điều chỉnh, bổ sung các số liệu kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội 5 năm, giai đoạn 2021 - 2025 thì việc cập nhật các dự án năng lượng có trong quy hoạch ngành điện là yêu cầu bắt buộc (nếu được bổ sung vào quy hoạch của tỉnh Quảng Trị). Cùng với đó là việc bổ sung một nội dung hết sức quan trọng là xác định rõ “dòng tiền” để thực hiện được các dự án đó.

Mặt khác, để có sự thống nhất về nội dung, một số chỉ tiêu giữa kế hoạch kinh tế-xã hội 5 năm 2021 - 2025; quy hoạch tỉnh Quảng Trị thời kỳ 2021 - 2030 tầm nhìn đến năm 2030 và Văn kiện đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVII thì cần điều chỉnh, bổ sung một lượng vốn rất lớn đối với chỉ tiêu vốn đầu tư phát triển toàn xã hội trong nguồn vốn kế hoạch 5 năm 2021 - 2025. Việc bổ sung, điều chỉnh là vấn đề bình thường và hết sức cần thiết dưới góc độ chuyên

môn, khoa học cũng đòi hỏi công tác lãnh đạo, quản lý, đặc biệt là công tác huy động vốn. Vì nhiều lý do khách quan, nhất là quy hoạch tỉnh thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến 2050 chưa hoàn thành, quy hoạch điện VIII cũng đang trong quá trình điều chỉnh, bổ sung, trong khi quá trình biên soạn Văn kiện Đại hội Đảng bộ tỉnh giai đoạn 2021 - 2025 phải thực hiện rất sớm nên các ngành chức năng chưa đề cập, dự báo hết tình hình này (trang 54, Văn kiện đại hội đại biểu đảng bộ tỉnh lần thứ XVII đưa ra mục tiêu tổng vốn chiếm 50% GRDP cả giai đoạn, tức là ở mức dưới 140 ngàn tỉ đồng). Theo tính toán để có 4.500 MW vào năm 2025, thì số vốn cần thiết phải huy động đã là con số rất khổng lồ gần 189 ngàn tỉ đồng, gấp 1,35 lần tổng số vốn dự kiến cho cả nền kinh tế giai đoạn 2021 - 2025.

Với khát vọng, quyết tâm lớn nhằm đạt “mục tiêu kép” vừa tạo bước đột phá về lĩnh vực năng lượng, vừa đảm bảo nền kinh tế phát triển hài hòa, cân đối, bền vững với mục tiêu “không lĩnh vực, ngành nào bị tụt lại phía sau” nên nhu cầu nguồn lực, đặc biệt là vốn đầu tư vào các lĩnh vực khác cũng cần có sự đầu tư thỏa đáng. Vì thế, số vốn cần huy động của giai đoạn 2021 - 2025 trên 250 nghìn tỉ đồng. Việc huy động lượng vốn lớn như trên là cơ hội, nhiệm vụ, khối lượng công việc rất lớn, nhưng đồng thời cũng là thách thức, áp lực, kể cả rủi ro đối với công tác huy động vốn của hệ thống ngân hàng, các doanh nghiệp và toàn xã hội. Nhưng nếu huy động đủ, phát huy tốt hiệu quả vốn đầu tư cho các dự án điện năng lượng tái tạo thì giai đoạn 2021 - 2025, Quảng Trị thực sự đang viết nên một “kỳ tích” tăng trưởng GRDP sẽ không dừng ở mức 7,5 - 8% mà cao hơn rất nhiều.

Trước vị thế, cơ hội, mục tiêu lớn mà Quảng Trị chưa bao giờ có được như hiện nay cùng với đó là thách thức, áp lực vô cùng to lớn sẽ gặp phải, vấn đề đặt ra là liệu Quảng Trị có thực hiện được việc biến “những điều tưởng là không thể thành có thể” thì “khởi đầu nan” phải là xây dựng quy hoạch có chất lượng. Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính từng phát biểu “Có quy hoạch tốt, dự án tốt chắc chắn có nhà đầu tư tốt”. Đồng chí Bí thư Tỉnh ủy Lê Quang Tùng trong lễ ký kết Biên bản ghi nhớ hợp tác giữa tỉnh Quảng Trị với Liên đoàn Sản xuất Singapore (SMF) cũng đã khẳng định: Tỉnh Quảng Trị xác định công tác xây dựng quy hoạch có ý nghĩa hết sức quan trọng trong định hướng phát triển của tỉnh. Quy hoạch tốt, quản lý và thực hiện quy hoạch tốt sẽ giúp tỉnh Quảng Trị có tầm nhìn chiến lược, kế hoạch phát triển cho từng thời kỳ, từ đó có cơ chế, chính sách, chương trình, dự án cụ thể để phát triển Quảng Trị nhanh và bền vững. Đồng thời thông qua đó cung cấp các thông tin cần thiết về định hướng phát triển, tiềm năng kinh tế, cơ hội đầu tư và các nhu cầu phát triển của tỉnh tới các nhà đầu tư trong và ngoài nước.

Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Trị vừa ban hành Chỉ thị số 04-CT/TU về sự tăng cường sự lãnh đạo của Đảng về công tác lập quy hoạch tỉnh Quảng Trị thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050, cùng với sự đổi mới lãnh đạo, chỉ đạo, đặc biệt sự quan tâm ưu tiên nguồn lực đầu tư cho công tác lập quy hoạch, sẽ là khởi đầu tốt đẹp cho công tác lập quy hoạch tỉnh, nhằm thực hiện đồng bộ các nhiệm vụ, giải pháp thúc đẩy phát triển toàn diện kinh tế-xã hội, đảm bảo quốc phòng an ninh của tỉnh Quảng Trị trong thời gian đến. ■